Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo nutartis

2026-11-04, bylos Nr. AS-987-602/2026

Teismas: Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas
Dokumentas: Nutartis
Data: 2026-11-04
Bylos Nr.: AS-987-602/2026
Teisminio proceso Nr.: 3-61-3-01797-2026-7
Bylos rūšis: Administracinė byla

Administracinė byla Nr. AS-987-602/2026
Teisminio proceso Nr. 3-61-3-01797-2026-7
Procesinio sprendimo kategorija 43.5.1.2 (S)

LIETUVOS VYRIAUSIASIS ADMINISTRACINIS TEISMAS
N U T A R T I S
2026 m. lapkričio 4 d.
Vilnius

Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Gintaro Kryževičiaus, Veslavos Ruskan (pranešėjas) ir Arūno Sutkevičiaus (kolegijos pirmininkas),

teismo posėdyje apeliacine rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo pareiškėjos V. K. atskirąjį skundą dėl Regionų administracinio teismo 2026 m. kovo 23 d. nutarties administracinėje byloje pagal pareiškėjos V. K. skundą atsakovei Lietuvos valstybei, atstovaujamai Valstybinės teismo medicinos tarnybos, dėl neteisėtų veiksmų.

Aprašomoji dalis

Teisėjų kolegija nustatė:

I.

Pareiškėja V. K. (toliau – ir pareiškėja) su skundu kreipėsi į teismą, prašydama: 1) pripažinti Valstybinės teismo medicinos tarnybos veiksmus neteisėtais; 2) priteisti iš Lietuvos valstybės, atstovaujamos Valstybinės teismo medicinos tarnybos, 500 Eur neturtinės žalos atlyginimą. Pareiškėja taip pat prašė priteisti bylinėjimosi išlaidų atlyginimą.

Pareiškėja nurodė, kad 2026 m. vasario 18 d. atvyko į Valstybinės teismo medicinos tarnybos padalinį Klaipėdoje dėl medicininės apžiūros, nes buvo sužalota policijos pareigūnų. Registracijos metu pareiškėjai buvo paaiškinta, kad už paslaugą bus galima sumokėti po apžiūros, tačiau atvykus į registruotą apžiūrą, iš pareiškėjos buvo pareikalauta sumokėti už paslaugą iš anksto. Pareiškėjai paprašius pateikti sąskaitą faktūrą ar kitą mokėjimo pagrindą patvirtinantį apskaitos dokumentą, toks dokumentas nebuvo pateiktas. Pareiškėjai buvo įteiktas informacinis lapelis su mokėjimo rekvizitais ir nurodyta vykti į paštą atlikti mokėjimą, mokėjimo paskirtyje nurodant, kad mokama už jau „suteiktas tanatologinio skyriaus paslaugas“, o tik po to grįžti gauti paslaugą. Kadangi Valstybinės teismo medicinos tarnyba nepateikė apskaitos dokumento bei reikalavo mokėti už faktiškai dar nesuteiktą paslaugą ir dar negyviems žmonėms, su tokiu reikalavimu pareiškėja nesutiko. Dėl to medicininė apžiūra nebuvo atlikta.

Pareiškėja teigia, kad reikalavimas atlikti mokėjimą, nepateikiant apskaitos dokumento, patvirtinančio mokėjimo pagrindą, taip pat atsisakymas suteikti paslaugą, nesutikus atlikti mokėjimo už suteiktas paslaugas”, pažeidžia

teisėtų administravimo principų reikalavimą. Reikalavimas mokėjimo paskirtyje nurodyti, kad mokama už „suteiktas tanatologinio skyriaus paslaugas“, akivaizdžiai neatitinka faktinių aplinkybių ir kelia pagrįstų abejonių dėl tokio mokėjimo pagrindo. Tokie atsakovo veiksmai laikytini nepagrįstais ir neteisėtais.

Pagal Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 6.271 straipsnį, valstybė atsako už žalą, padarytą neteisėtais viešojo administravimo subjektų veiksmais. Dėl atsakovo veiksmų pareiškėjai nebuvo suteikta medicininė apžiūra registruotu laiku. Taip pat pareiškėja patyrė nepatogumų, sugaišo laiką, patyrė stresą ir emocinę įtampą. Pareiškėja patirtą neturtinę žalą vertina 500 Eur suma.

II.

Regionų administracinis teismas 2026 m. kovo 23 d. nutartimi atsisakė priimti pareiškėjos skundą ir išaiškino, kad dėl Valstybinės teismo medicinos tarnybos veiksmais (neveikimu) padarytos žalos atlyginimo pareiškėja turi teisę kreiptis į Pacientų sveikatai padarytos žalos nustatymo komisiją, veikiančią prie Sveikatos apsaugos ministerijos, o nesutikdama su minėtos komisijos sprendimu – civiline tvarka kreiptis į Vilniaus miesto apylinkės teismą.

Teismas nurodė, kad pareiškėja prašo priteisti neturtinės žalos atlyginimą už žalą, kurią ji partyrė dėl, jos teigimu, neteisėtų Valstybinės teismo medicinos tarnybos veiksmų. Teismas išaiškino, kad nagrinėjamu atveju ginčas yra kilęs sveikatos priežiūros paslaugų teikimo srityje. Toks ginčas nagrinėtinas civiline tvarka, kreipiantis į bendrosios kompetencijos teismą, tačiau ne į administracinį teismą. Tai ne kartą yra nurodęs Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (žr., pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2014 m. kovo 26 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS-492-376/2014; 2015 m. balandžio 22 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS-745-556/2015; 2015 m. kovo 25 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS-639-556/2015; 2023 m. balandžio 12 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS-165-575/2023; kt.), taip pat specialioji teisėjų kolegija, spręsdama klausimus dėl teismingumo (žr. pvz. 2015 m. gegužės 8 d. nutartį teismingumo byloje Nr. T-56/2015, 2013 m. lapkričio 26 d. nutartį teismingumo byloje Nr. T-110/2013; kt.), pažymėdami, kad klausimas dėl žalos, susijusios su sveikatos priežiūros paslaugų teikimu, atlyginimo yra civilinės teisės reguliavimo dalykas, nes sveikatos priežiūros paslaugų teikimas negali būti laikomas nei viešuoju, nei vidaus administravimu, o ginčai, kylantys tarp paciento ir asmens sveikatos priežiūros įstaigos dėl sveikatos priežiūros paslaugų teikimo ar neteikimo, būdami civilinio teisinio pobūdžio, yra teismingi bendrosios kompetencijos teismui. Teismas nurodė, kad atsisako priimti pareiškėjos skundą kaip nenagrinėtiną Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo (toliau – ir ABTĮ) nustatyta tvarka (ABTĮ 33 str. 2 d. 1 p.).

Teismas išaiškino, kad Lietuvos Respublikos pacientų teisių ir žalos sveikatai atlyginimo įstatymo (toliau – PTŽSAĮ) 13 straipsnyje nurodyta, jog pacientas turi teisę į turtinės ir neturtinės žalos, atsiradusios dėl pacientui padarytos žalos atlyginimą. Pagal PTŽSAĮ 24 straipsnio 1 dalį, pacientas ar kitas asmuo, turintis teisę į žalos atlyginimą, norėdamas gauti žalos atlyginimą, turi kreiptis į Pacientų sveikatai padarytos žalos nustatymo komisiją, veikiančią prie Sveikatos apsaugos ministerijos (toliau – Komisija), su rašytiniu prašymu dėl žalos atlyginimo. Komisija yra privaloma ikiteisminė institucija dėl žalos atlyginimo, išskyrus atvejus, kai civilinis ieškinys dėl žalos atlyginimo paduodamas ikiteisminio tyrimo arba baudžiamosios bylos nagrinėjimo teisme metu.

Teismas taip pat nurodė, kad pareiškėja kreipėsi į teismą 2026 m. kovo 12 d. per E. pristatymas informacinę sistemą pateikdama kvalifikuotu elektroniniu parašu pasirašytą skundą. Per 3 dienas teisme nebuvo gautas originaliu parašu pasirašytas skundas, kaip nurodyta ABTĮ 23 straipsnio 7 dalyje. Teismas pažymėjo, kad pareiškėjos pasirinktas kreipimosi į teismą būdas neatitinka galiojančio teisinio reglamentavimo procesiniams dokumentams teismui pateikti. Teismas atkreipė dėmesį, kad administraciniame teisme bylos nagrinėjamos dvejopu būdu: elektroniniu būdu, t. y. Lietuvos teismų informacinėje sistemos LITEKO aplinkoje, kuomet proceso dalyviai ir teismas visus procesinius dokumentus siunčia ir gauna per LITEKO VEP posistemį (EPP), arba

vadinamuoju „popieriniu“ būdu, kuomet proceso dalyviai ir teismas procesinius dokumentus siunčia ir gauna paštu. Per E. pristatymas sistemą dokumentai siunčiami ir gaunami tik išimtinais atvejais, kaip taisyklė tuomet, kai reikia perduoti duomenis subjektams, kurie nėra proceso dalyviai. Administracinių bylų nagrinėjimas E. pristatymas informacinės sistemos aplinkoje nenumatytas.

III.

Pareiškėja atskirajame skunde prašo panaikinti Regionų administracinio teismo 2026 m. kovo 23 d. nutartį ir priimti pareiškėjos skundą nagrinėti.

Pareiškėja nurodo, kad pirmosios instancijos teismas nepagrįstai priskyrė ginčą žalos atlyginimo byloms ir nurodė kreiptis į Komisiją, nes Komisija nagrinėja tik žalos sveikatai atlyginimą, ji nekompetentinga spręsti ginčo dėl nepagrįsto finansinio reikalavimo. Vilniaus regiono apylinkės teismas 2026 m. vasario 26 d. nutartimi atsisakė nagrinėti šį ginčą, nurodydamas kreiptis į Regionų administracinį teismą.

Pareiškėja teigia, kad ginčo pobūdis yra viešojo administravimo, nes pareiškėja ginčija institucijos veiksmų teisėtumą, o ne gydymą ar padarytą žalą sveikatai. Pareiškėja nesudarė sutarties su atsakovu, todėl ginčas negali būti laikomas civiliniu.

Motyvuojamoji dalis

Teisėjų kolegija konstatuoja:

IV.

Nagrinėjamojo atskirojo skundo dalykas – Regionų administracinio teismo 2026 m. kovo 23 d. nutarties, kuria atsisakyta priimti pareiškėjos skundą kaip nenagrinėtiną teismų ABTĮ nustatyta tvarka (ABTĮ 33 str. 2 d. 1 p.), teisėtumas ir pagrįstumas.

Pirmosios instancijos teismas atsisakė priimti pareiškėjos skundą, konstatavęs, kad ginčas yra kilęs sveikatos priežiūros paslaugų teikimo srityje, todėl keliamas ginčas turi būti nagrinėjamas bendrosios kompetencijos teisme, prieš tai kreipiantis į Komisiją. Be to, nurodė, kad per 3 dienas teisme nebuvo gautas originaliu parašu pasirašytas skundas, kaip nurodyta ABTĮ 23 straipsnio dalyje.

Pareiškėjos manymu, pirmosios instancijos teismas nepagrįstai atsisakė priimti jos skundą, nes pareiškėja ginčija valstybės institucijos veiksmų teisėtumą, o ne gydymą ar padarytą žalą sveikatai.

Teisėjų kolegija, nagrinėdama atskirojo skundo argumentus, pažymi, kad administracinis teismas imasi nagrinėti suinteresuoto asmens skundą tik tada, kai kilęs ginčas yra įstatymų leidėjo priskirtas jo kompetencijai ir šis ginčas nepatenka į administracinių teismų kompetenciją ribojančių išimčių taikymo sritį. Kompetencijos nebuvimas gali lemti skundo nepriėmimą (ABTĮ 33 str. 2 d. 1 p.) arba bylos perdavimą pagal rūšinį teisingumą, jei aplinkybė, jog ginčas teisingas bendrosios kompetencijos teismui, paaiškėja jau po skundo priėmimo (ABTĮ 22 str. 1 d.). Administraciniai teismai turi tik jiems įstatymu suteiktą kompetenciją, jie privalo savo nagrinėjamas bylas susieti su tomis ABTĮ nuostatomis, kurios jiems suteikia arba riboja teisę nagrinėti tam tikrą ginčą.

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas yra išaiškinęs, kad tiek administraciniai teismai, tiek bendrosios kompetencijos teismai yra savarankiški bei nepriklausomi ir nė viena iš šių teismų sistemų nėra dominuojanti kitos atžvilgiu. Kiekvienos teismų sistemos teismas pagal įstatymus vykdo būtent tas funkcijas, kurios yra būdingos tos teismų sistemos teismams. Konstitucinė teisingumo vykdymo samprata suponuoja tai, kad teismai bylas turi spręsti tik griežtai laikydamiesi įstatymuose nustatytos kompetencijos ir neperžengdami savo jurisdikcijos ribų, neviršydami kitų įgaliojimų (žr., pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo išplėstinės

teisėjų kolegijos 2013 m. vasario 11 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A492-704/2013)

Administracinis teismas sprendžia viešojo administravimo srities ginčus (ABTĮ 3 str. 1 d.). Pažymėtina, kad administraciniai teismai nagrinėja administracines bylas dėl ginčų, kylančių iš administracinių teisinių santykių, kurie atsiranda, be kita ko, valstybės institucijoms atliekant viešąjį administravimą, ir nesprendžia bylų dėl ginčų, kylančių iš kitokių, ne administracinių, teisinių santykių. Viešasis administravimas yra suprantamas kaip įstatymų ir kitų teisės aktų reglamentuojama viešojo administravimo subjektų veikla, skirta įstatymams ir kitiems teisės aktams įgyvendinti: administracinių sprendimų priėmimas, įstatymų ir administracinių sprendimų įgyvendinimo kontrolė, įstatymų nustatytų administracinių paslaugų teikimas, viešųjų paslaugų teikimo administravimas ir viešojo administravimo subjekto vidaus administravimas. Pagal bendrąją taisyklę, ginčai dėl žalos atlyginimo yra civilinio pobūdžio ir priskirti nagrinėti bendrosios kompetencijos teismui. Administraciniai teismai nagrinėja tuos ginčus dėl žalos atlyginimo, kurie yra apibrėžti ABTĮ 17 straipsnio 1 dalies 3 punkte, t. y. ginčus dėl žalos, atsiradusios dėl viešojo administravimo subjektų neteisėtų veiksmų, atlyginimo (CK 6.271 str.).

Dėl rūšinio teismingumo sprendžiama ne pagal ieškovų pasirinktą ieškinio įvardijimą, bet pagal keliamo ginčo esmę, reiškiamus reikalavimus, be kita ko, atsižvelgiant į vyraujančio teisinio santykio taisyklę (Specialiosios teisėjų kolegijos bylos rūšinio teismingumo bendrosios kompetencijos ar administraciniam teismui klausimams spręsti 2017 m. spalio 18 d. nutartis teismingumo byloje Nr. T-102/2017).

Nagrinėjamoje byloje buvo pareikštas reikalavimas atlyginti pareiškėjai neturtinę žalą. Neturtinę žalą prašoma priteisti iš atsakovo – Lietuvos valstybės, atstovaujamos Valstybinės teismo medicinos tarnybos. Pagal Valstybinės teismo medicinos tarnybos nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2015 m. sausio 6 d. įsakymu Nr. V-3, 1 punktą, Valstybinė teismo medicinos tarnyba yra Lietuvos nacionalinės sveikatos sistemos asmens sveikatos priežiūros biudžetinė įstaiga, teikianti teismo medicinos paslaugas, asmens sveikatos priežiūros valdymo srityje. Valstybinė teismo medicinos tarnybos paskirtis – teikti kokybiškas teismo medicinos paslaugas, atliekant teismo medicinos ekspertizes ir tyrimus pagal teismų, prokuratūros ar ikiteisminio tyrimo įstaigų pareigūnų pavedimus, kitų fizinių ir juridinių asmenų prašymus (Nuostatų 2 p.).

Taigi Valstybinei teismo medicinos tarnybai yra priskirtos viešos funkcijos asmens sveikatos priežiūros valdymo srityje. Todėl asmens ginčas dėl teisės su šia įstaiga paprastai laikytinas ginču, kylančiu viešojo administravimo srityje.

Pareiškėjos skundo argumentai patvirtina, kad reikalavimas atsakovui yra kildinamas iš tokių Valstybinės teismo medicinos tarnybos institucijos veiksmų: 1) nepagrįsto finansinio reikalavimo susimokėti už paslaugą, prieš ją suteikiant; 2) nepagrįsto atsisakymo pateikti apskaitos dokumentą, patvirtinantį mokėjimo pagrindą; 3) atsisakymo suteikti paslaugą ir išduoti ekspertinę pažymą, nesutikus atlikti mokėjimo, prieš suteikiant paslaugas. Pareiškėja skunde, priešingai nei nurodė pirmosios instancijos teismas skundžiamoje teismo nutartyje, nesiejo prašomos priteisti neturtinės žalos su jai padaryta žala sveikatai. Pareiškėja skunde nurodė, kad neturtinės žalos padarymą sieja su patirtais nepatogumais – sugaištu laiku, patirtu stresu ir emocine įtampa (pareiškėjai atvykus į Valstybinės teismo medicinos tarnybos padalinį Klaipėdoje dėl medicininės apžiūros, apžiūra nebuvo atlikta).

Atsižvelgiant į tai, kad Valstybinė teismo medicinos tarnyba, nors ir yra sveikatos priežiūros biudžetinė įstaiga, tačiau teikia teismo medicinos paslaugas asmens sveikatos priežiūros valdymo srityje, taip pat, įvertinus pareiškėjos argumentus bei nurodytus Valstybinės teismo medicinos tarnybos veiksmus (ekspertinės pažymos neišdavimas, neapmokėjus už paslaugas iš anksto, nepagrįstas finansinis reikalavimas susimokėti už paslaugą, prieš ją suteikiant, apskaitos dokumento nepateikimas, institucijai priskirtų funkcijų asmens sveikatos priežiūros valdymo srityje neatlikimas), su kuriais siejama pareiškėjai padaryta neturtinė žala, pareiškėjos reikalavimas dėl neturtinės žalos atlyginimo priteisimo vertinamas kaip reikalavimas dėl žalos, atsiradusios būtent dėl viešojo

administravimo subjektų neteisėtų veiksmų atlyginimo ir nėra civilinio teisinio pobūdžio, todėl, vadovaujantis ABTĮ 17 straipsnio 1 dalies 3 punktu, šiuo atveju ginčas nagrinėtinas administraciniame teisme.

Apibendrindama nustatytas aplinkybes, teisėjų kolegija konstatuoja, kad pirmosios instancijos teismas nepagrįstai atsisakė priimti nagrinėti pareiškėjos skundą, todėl pareiškėjos atskirasis skundas tenkintinas, pirmosios instancijos teismo nutartis naikintina ir pareiškėjos skundo priėmimo klausimas perduodamas pirmosios instancijos teismui nagrinėti iš naujo.

Rezoliucinė dalis

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo 154 straipsnio 4 punktu, teisėjų kolegija

nutaria:

Pareiškėjos V. K. atskirąjį skundą tenkinti.

Regionų administracinio teismo 2026 m. kovo 23 d. nutartį panaikinti ir perduoti pareiškėjos V. K. skundo priėmimo klausimą pirmosios instancijos teismui nagrinėti iš naujo.

Nutartis neskundžiama.

Teisėjai Gintaras Kryževičius
Veslava Ruskan
Arūnas Sutkevičius